

2004.g. jūnijs (15)

Svētki

Skaista atskaite par veikumu

Maruta Piterniece

Izskanējais gadskārtējais festivāla koncerts, visu LNS pašdarbnieku kopdziesma. Tajā atklājās katra spējas, dažādā varēšana un galvenais – vēlēšanās.

Dalībnieku skaits ar katru gadu festivālos pieaug – šogad to bija 137.

Esam uzsākuši vēl vienu svētīgu darbu – ar savu programmu izejam dzirdīgo sabiedrībā. Vairākas biedrības sniegušas atsevišķus koncertus vai piedalījušās savas pilsētas kopīgos pasākumos Valmierā, Liepājā, Rīgā u. c.

Prieks par to, ka vietējās pašvaldības ieklausās arī nedzirdīgo vajadzībās, piešķirot līdzekļus transportam nokļūšanai festivāla vietās un Nedzirdīgo dienas pasākumos Rīgā, kā arī iespēju robežās palīdzot festivāla organizēšanā. Mums palīdz arī citas organizācijas.

Ļoti pretimnākoši ir pilsētu kultūras nami, atvēlot telpas koncertam. No LNS 9 biedrībām neviena nav atteikusies sarīkot festivālu, uzskatot to par goda lietu. Nu festivāls «pabijis» visās tajās. Atskatīsimies īsumā vēsturē!

1996. gadā šo jauko tradīciju aizsāka Valmieras biedrība ar moto «Smejies vesels!» Festivāls notika Valmieras skolā.

1997. gadā – daugavpīlieši pulcināja pie sevis ar devīzi «Skaista mana tēvu zeme».

Pasākums notika Daugavpils kultūras namā.

1998. gadā visi devāmies uz Ventspili, kur LNS koncerts «Pie jūras dzīve mana» notika Brīvdabas estrādē.

1999. gadā – Rīgā reizē ar festivālu atzīmēja 30. jubileju KC «Rītausma».

2000. gadā – Smiltēnē uzstājāmie Brīvdabas estrādē.

2001. gadā Rēzeknē tālāk risinājās šī tradīcija. Ar moto «Latgale – zilo ezeru zeme» uzstājāmie Rēzeknes logopēdiskajā skolā.

Bet 2002. gadā bijām Liepājā – «Pilsētā, kurā piedzimst vējš» un priecējām daudzus skatītājus pilsētas kultūras namā.

2003. gadā pašdarbnieki un skatītāji devās uz Pļaviņām, pilsētu pie Daugavas. Koncerts notika kultūras namā.

2004. gadā bijām Kuldīgā – «Kurzemes sirdī» ar koncertu kultūras namā.

LNS vārdā pateicību saņēma visi kolektīvi, kas piedalījās festivālā.

Valmierieši arvien meklē jaunas idejas, kā iepriecināt skatītājus.

Daugavpils pašdarbniekus šogad piemeklēja divas ugunsnelaimes, izdega zāle, nosāpēja sirsnīgas, tomēr viņi spēja sagatavot skaistas dejas. Malači!

Ventspils biedrība uzstājās savu iespēju robežās.

KC «Rītausma» prezentēja uzvedumu, melodeklamācijas, estrādes dejas. Viss jauki, bet vēlams sekot biedrībām un kuplīnāt programmu ar dejotājiem tautiskās vai līnijdejās.

Smiltēniešiem šoreiz neliels sniegums – tikai viens. Nepārvaramu apstākļu dēļ nevarēja piedalīties mums zināmais ģimenes trio – Līga ar meitām.

Rēzeknes klubā pašlaik notiek kapitālremonts, tomēr atrasta vieta un laiks, lai sagatavotu koncertnumurus deju soļos dziesmā un pantomīmā. Jauki!

Liepājas pašdarbnieki sagatavojuši diezgan sarežģītus un darbietilpīgus priekšnesumus. Vienā no tiem uzstājās arī vecāki ar bērniem.

Pļaviņiešu ideja uzvedumam apsveicama, bet palika nepabeigtības iespaids. Varbūt pļaviņieši nākošo reizi veidos sava uzveduma turpinājumu vai vismaz nobeigumu?

Kuldīgas biedri veica lielu organizatorisko un saimniecisko darbu, taču vienlaikus spēja sagatavot divas līnijdejas ar kuplu dalībnieku skaitu.

Alsviķu ARC audzēkņi jāva publikai uzjautrināties, vērojot patiešām «jautras večiņas».

Raiņa skolas kustību etīdes ir viņu hobijs. Šoreiz iepriecināja arī uzvedums «Sniegbaltīte un septiņi rūķīši»: maz teksta, daudz tēlojuma un mīmikas. Ar to var droši doties viesizrādē uz ārzemēm, saprātīs visi.

Grupa ALIAS uzstājās ar melodeklamācijām, kurās iestrādāti kustību motīvi. Režisore meklē jaunas izteiksmes formas.

Komunikāciju centra tulkus koris noslēdza festivāla programmu ar emocionālu uzstāšanos.

Festivāls apritējis visas biedrības. Kur, kad nākamgad – par to vēl jādomā...

Īsziņas

LNS valdes sēdē

Jūnijā notika LNS valdes sēde. Tajā izskatīja Rīgas MRU «Auseklis» un Daugavpils MRU «Dana» sagatavotos jauno Statūtu projektus. Uzņēmumiem jāveic pārreģistrācija saskaņā ar jauno Komerclikumu, tāpēc tiek gatavota dokumentācija iesniegšanai LR Uzņēmumu reģistrā.

Valde apstiprināja arī LNS Statūtu izstrādes komisijas priekšsēdētāju. Tas būs Komunikāciju centra direktors Edgars Vorsklovs, un viņš veidos komisiju. Arī LNS Statūti jāgatavo no jauna saskaņā ar LR Saeimas pieņemto likumu par sabiedrisko organizāciju turpmāko statusu. Šie Statūti jāgatavo apstiprināšanai LNS kongresā, kurš notiks 2005. gadā.

Šogad visvairāk

LNS Surdocentrs beidzis paredzētās surdotehnikas (izņemot dzirdes aparātus) sadali 2004. gadam. Klienti saņēmuši apmēram 70 signalizatoru, vairāk nekā 100 vibrējošo modinātāju, gaismas signalizatorus, komunikatorus, uzmavas, indukcijas spoles, «auklītes» utt.

Kā atzina Surdocentra direktors A.Pavlins, šogad šīm vajadzībām no valsts budžeta piešķirts vislielākais finansējums visā iestādes pastāvēšanas laikā.

Taču pieprasījums ir liels, joprojām cilvēkiem nākas ilgi gaidīt viņiem nepieciešamo palīglīdzekli. Šādu gaidītāju šobrīd ir ap 3000.

Direktors atzīmēja vēl vienu problēmu – trūkst līdzekļu filiāļu uzturēšanai reģionos, jo to darbības nodrošināšanai no valsts budžeta netika piešķirti līdzekļi vajadzīgajā apjomā.

Ziņas no Liepājas

Gundega Panko

Liepājnieki integrējas

Šopavasār uzstājāmie AS «Laumas» klubā, kur mūsu dejotāji un melodeklamētāji kopā ar citām invalīdu organizācijām piedalījās koncertā, kuru vēroja Liepājas pilsētas un rajona sociālā dienesta darbinieki un deputāti.

Vēl otra mūsu uzstāšanās plašākā sabiedrības lokā notika pilsētas centrā «Pablo bruģī» — pasākumā «Eiropa esam mēs». Uzstājāmie ar dziesmām un dejām. Sajūta par savu varēšanu bija tik iepriecinoša!

Paldies atbalstītājiem

Lielu paldies mums jāsaka Liepājas Sociālam dienestam par atbalstu mūsu dejotājiem, sarūpējot mums tautas tērpus un arī dodot iespēju mūsu deju grupas vadītājam saņemt atalgojumu.

Paldies arī mūsu deju grupas vadītājai Baibai Demiterei, kura, neskatoties uz lielo aizņemtību (strādā skolā un mācās augstskolā), tomēr atrod laiku mūs mācīt.

* * *

Uz Lieldienu pasākumu biedrības klubā bija sanākuši biedri ar saviem bērniem kuplā skaitā. Kā pārsteigumu Zaķu māte bija sarūpējusi bagātīgi klātu galdu un bērniem dāvanas, kuras viņi nopelnīja, noskaitot dzejolišus.

Pateicamies pilsētas Sociālajam dienestam par atbalstu, — biedri ar bērniem varēja jauki aizvadīt šo pasākumu.

«Māmiņ, es tevi milu...»

Klubā atzīmējām arī Mātes dienu.

Māmiņa, šis ir viens no visskaistākajiem vārdiem pasaulē, jo māte ikvienam ir viena, pie kuras gribas pieglausties.

Tāpēc nekad nebūs par daudz mīļu vārdu, lai pateiktu paldies mātēm par to, ka mēs esam, ka mūs vienmēr sargās mūsu mātes mīlestība.

Arī skolotāji mācās

Rita Nazarova, RNBIP direktora vietniece mācību darbā

Laikā, kad izskanējis izlaiduma valsis un skolēni bauda vasaras brīvdienas jaukumus, Rīgas skolā joprojām valda rosība.

76 RNBIP skolas un 5 Raiņa 8. vakara (maiņu) vidusskolas pedagogi mācās tālākizglītības kursos «Valodas pedagoģiskie, lingvistiskie un sociālie aspekti bērniem ar dzirdes traucējumiem». Kursi notiek no 7. jūnija līdz 18. jūnijam.

2004. gada 1. septembrī stājas spēkā MK Noteikumi «Par prasībām pedagogiem nepieciešamai izglītībai un profesionālajai kvalifikācijai». Tādēļ pēc RNBIP skolas iniciatīvas un ar Rīgas Domes izglītības, jaunatnes un departamenta Skolotāju izglītības centra atbalstu tika izveidota 72 stundu tālākizglītības programma, kuras mērķis ir papildināt speciālo pedagogu zināšanas dažādos speciālās pedagoģijas jomā, saskarsmes psiholoģijā, moderno tehnoloģiju izmantošanas iespējas mācību procesā.

Lekcijas un praktiskās nodarbības vada Latvijas Universitātes mācību spēki Ilze Ivanova, Maija Dūka, Izglītības un zinātnes ministrijas Mācību satura un eksaminācijas centra speciālists Emīls Liepiņš, Bērnu klīniskās slimnīcas «Gaiļezers» psihiatrs Gunārs Sētiņš, Latvijas Bērnu dzirdes centra vadītāja

Sandra Kuške un pieredzējušākie RNBIP speciālie pedagogi Zigrīda Zagurilo, Rasma Zariņa, Aina Drulle, Dzintra Store, Hermīne Puriņa un direktora vietnieks informātikas jautājumos Dzintars Štepāns.

Šie kursi ir noderīgi un interesanti gan ilggadējiem skolas pedagogiem — speciālajiem skolotājiem, gan jaunajiem pedagogiem, kuri ir tikko uzsākuši darbu bērniem ar dzirdes traucējumiem.

Nedzirdīgie pasaulē

«Nedzirdīgo māksla tagad»

Inese Immure

Ar šādu nosaukumu notika 3. Eiropas nedzirdīgo mākslas festivāls Zviedrijas galvaspilsētā Stokholmā 20. — 22. maijā. Profesionāli mākslinieki, aktieri, filmu veidotāji, dzejnieki un fotogrāfi pavisam 25 nedzirdīgie no deviņām valstīm rādīja ne tikai savus iepriekš radītos darbus, bet realizēja vēl nebijušu projektu.

Pirms festivāla, 15. — 19. maijā, notika seminārs, kurā šie divdesmit pieci profesionāļi tika sadalīti 5 grupās, lai tūlīt uz vietas radītu jaunu priekšnesumu — izrādi. Turklāt dalībnieki tika sajaukti kopā tā, lai katrā grupā būtu pārstāvēti cilvēki no dažādām mākslas nozarēm. «Tas ir eksperiments,» pastāstīja Gunilla Woigstromlundquist, viena no festivāla organizētājām. «Iepriekšējos festivālos darbus atsevišķi radīja aktieru grupa, mākslinieku grupa, fotogrāfu grupa. Tagad dažādas tautības cilvēkiem ar atšķirīgi pārstāvētu žanru piecās dienās vajadzēja vispirms atrast kopīgu valodu un radīt savu improvizāciju — izrādi pēc kādas fotogrāfijas, ko var uztvert dažādi.»

Oriģinālu zvedums

Un tā — mums, skatītājiem, tika dāvāta iespēja skatīt 5 unikālus oriģināldarbus: katru pusstundu ilgu uzvedumu no filmas, aktiermākslas, dzejas lasīšanas un mākslinieka triepieniem uz skatuves izliktajiem papīriem. Kā to uztvēra skatītāji? Daudziem bija grūti izprast, ko mākslinieki ar savu kompozīciju gribējuši pateikt. Daži to nosauca par abstrakto mākslu, citi pēc noskatīšanās jutās vīlušies — izrādes kvalitāte neatbilstot biļetes cenai, kura bija diezgan augsta, — par vienu izrādi nācās šķirties no 100 zviedru kronām (ap 7 Ls). Šķiet, visvairāk no šī eksperimenta guva paši mākslinieki. «Katrs iemācījās kaut ko jaunu. Piemēram, man bija iespēja mazliet pamācīties filmēt. Citi izmēģināja roku gleznošanā. Iemācījāmies labāk viens otru labāk saprast, uztvert. Tomēr 5 dienas ir par maz, lai radītu jaunu oriģinālkompozīciju. Daudz laika vajadzēja, kamēr tapa saliedēta radošā komanda un cilvēki satuvinājās cits ar citu. Tāda sajūta, it kā mums bija jāliek kopā mozaikas gabaliņi,» tā savos iespaidos dalījās Jurijs Černuha, profesionāls gleznotājs — vienīgais pārstāvis no Krievijas.

Citas izrādes

Festivālā tika piedāvāta arī bērnu izrāde «Milzis Lācis un pazaudētā atslēga» Norvēģijas profesionālā nedzirdīgo teātra izpildījumā. Krāšņie kostīmi, iespaidīgās dekorācijas, gaismas un skaņu efekti un lieliskais aktieru tēlojums bija baudāms arī pieaugušajiem skatītājiem. Izrāde notika norvēģu zīmju valodā kopā ar tulkojumu norvēģu valodā, tomēr bija viegli uztverama — daudz darbības, ne pārāk daudz teksta.

Neparasti bija tas, ka diktors sēdēja nevis zālē 1. rindā, bet atradās uz skatuves, atveidojot kādu pasakas tēlu.

Ne pārāk skatītājus ieinteresēja izrāde par grūto sieviešu likteni kara laikā Somijas Nedzirdīgo teātra izpildījumā. Priekšnesums ilga pusotra stundu. «Izrāde it kā vienkārša. Doma un scenārijs jau bija labs, bet viss tika parādīts pārāk lēni. Vajadzētu to krietni saīsināt un padarīt dramatiskāku,» tā novērtēja Vineta Luksella, profesionālā zviedru nedzirdīgā aktrise. Par norvēģu bērnu izrādi viņa izteicās ļoti atzinīgi: «Perfekts grimis, atbilstoši apģērbi, krāšņas dekorācijas — kā garšīga sūkājamā konfekte.»

Viņi nepiedalījās

Dīvaini, bet festivāla laikā tā arī neredzējām Zviedrijas nedzirdīgo profesionāļu aktieru uzstāšanos. Izrādās, viņiem bija kādas domstarpības ar festivāla organizētājiem, nav spējuši vienoties par kaut ko. Palika neredzēts arī Holandes nedzirdīgo profesionālais Handtheatre (Roku teātris), par kuru daudz interesanta biju dzirdējusi Nedzirdīgo kultūras festivālā Slovākijā šā gada sākumā. Holandes un arī Francijas aktieri pēdējā brīdī esot paziņojuši, ka nebrauks uz Zviedriju ekonomisku apsvērumu dēļ. Grupai braukt ar lidmašīnu ir dārgs prieks.

Nedzirdīgo dzeja

Īpatnēja, Latvijā nepraktizēta māksla bija nedzirdīgo dzejas mākslinieku uzstāšanās. Itālijas, Zviedrijas, Dānijas un Vācijas pārstāvji visi melnos tērpos, sēžot kopā uz skatuves, pēc kārtas cēlās augšā, lai ar savām zīmēm, mīmiku un ķermeņa kustību uzburtu mūsu acu priekšā kādu ainu no dzīves. Nē, tā nav mums tik pierastā melodeklamācija vai kāda dzejoļa deklamācija, kam pamatā gatavi teksti. Kā paskaidroja zviedriete Juli af Klintberg, viņa savu dzeju, kas balstīta uz kādu notikumu, rada pati, uzrakstot atslēgas vārdus, un tad «izdzejo» to caur rokām.

Teātra zāle

Visas izrādes bija skatāmas kādā nelielā ēkā, 200 — vietīgajā teātra zālē, kas vienmēr bija gandrīz pilna. Tikai festivāla atklāšanas pasākumā daudziem skatītājiem nācās stāvēt ejās. Organizētāja Gunilla paskaidroja, ka izrādei ar zīmju valodu ir piemērota maza zāle, lai arī pēdējās rindās sēdošie ļabi redzētu. «Maza zāle ir patīkamāka. Bet mēs galvenokārt domājam par māksliniekiem, lai dotu iespēju viņiem satikties,» teica Gunilla. Jā, ievēroju, ka zālē vienmēr atradās pārējie mākslinieki, kamēr viņu kolēģi darbojās uz skatuves.

Starp citu, skatītājiem katras izrādes sākumā tika atgādināts, ka aizliegts filmēt un fotografēt, izņemot

oficiālās TV kompānijas. Par spīti aizliegumiem, daži no savām vietām tomēr to darīja. Protams, izslēdzot zibspuldzi. Tagad ir tādi moderni fotoaparāti un videokameras, ar kurām var filmēt tumsā.

Gleznu izstādē

Tās pašas ēkas otrā stāvā nelielā izstāžu zālē bija apskatāmi 62 darbi, ko prezentēja astoņi nedzirdīgie mākslinieki no Anglijas, Zviedrijas, Itālijas un Krievijas. Savdabīgs redzējums bija Peter Zacsco (Zviedrija). Piemēram, vienā viņa gleznā bija attēlots pērtiķis ar parakstu ABBA. Izrādās, tur nav nekādas saistības ar kādreiz slaveno zviedru mūzikas grupu ABBA, bet tas, ka vārds pērtiķis zviedru valodā «apa», no lūpām nolasot, izskatās kā vārds «ABBA». Tādā veidā bija attēloti vairāki Zacsco darbi. Izstādītos mākslas darbus varēja arī nopirkt.

Tika nopirkta tikai 3 gleznas, un to autors bija iepriekšminētais Jurijs Čerņuha (Krievija). Viņa gleznu cena bija 350 – 700 eiro. (Visdārgākais darbs piederēja kādam Anglijas pārstāvim – 1800 eiro.) Šķiet, Jurijs mākslas cienītājiem patika tas, ka viņa gleznās, kurās valdīja reliģiski simboliskas tēmas, bija redzami reāli, smalki uzzīmēti tēli nerealā pasaulē. Starp citu, J.Čerņuham vienīgajam bija sagatavots buklets ar informāciju krievu un angļu valodā par sevi ar daudzu gleznu reprodukcijām, ko interesenti varēja iegūt.

Filmas un fotogrāfijas

Tās bija skatāmas blakusēkā. Festivālā tika demonstrētas 4 filmas – īsas, par abstraktu tēmu. Vienīgi David de Keyzer (Francija) piedāvāja dokumentālu filmu par Emile Mercier, kuram bija liela nozīme nedzirdīgo vēsturē.

Fotogrāfiju nebija daudz. Festivālam savas bildes piedāvāja tikai francūziete Ostalier Vanessa. Melnbaltās fotogrāfijas, kurās attēlota franču nedzirdīgā teātra pasaule, māksliniece bija kārtojusi pāros – liela un ļoti maza izmēra fotogrāfijās. Mazā formāta fotogrāfijās redzams palielināts kadrs ar aktiera rokām no lielās fotogrāfijas.

Nedzirdīgo klubā

Katru vakaru pēc izrādes festivāla apmeklētāji varēja doties uz nedzirdīgo klubu, lai atpūstos vai veidotu jaunus kontaktus. Apmēram 70 m² lielajā telpā nedzirdīgie, sadalījušies grupiņās, plāpājot ēda vai malkoja glāzi vīnu vai alu. Viss ritēja bez kādas programmas.

Ēdienu un dzērienu blakustelpā pārdeva kādas piecas brīvprātīgās nedzirdīgās sievietes. Bufetes piedāvājums ar cenu uzrakstīts uz lielas tāfeles. Pie kluba ir uzlieta liela nojume, kas tajos vakaros arī bija pilna ar cilvēkiem. Šeit varēja nopirkt alu un paplāpāt. Apmeklētāju vidū varēja manīt vairākus vīriešus, ģērbtus sarkanā jakā. Izrādās, tie bija atbildīgie par kārtību.

Nelielajā klubā ir arī 2 mazas telpas zīmju valodas kursiem. Šeit nedzirdīgie var saņemt arī sociālā darbinieka pakalpojumus. Atsevišķs darbinieks sniedz palīdzību nedzirdīgiem imigrantiem.

Fināls

Festivāla noslēgums bija vienkāršs, bez kāda šova. Uz skatuves tika uzaicināti visi 25 mākslinieki, kuri finālā turpat uz vietas visi publiski apskāvās un sabucojās. Festivāla vadītājs – programmas pieteicējs izteica cerību, ka tagad viņi ar pilnu koferi jaunām idejām un pieredzi dosies uz mājām, lai to izplatītu tālāk savā valstī. Skatītājiem vēlreiz tika atgādināts, ka festivāls bija vērstš divos virzienos – uz māksliniekiem un skatītājiem, kuri ne tikai baudīja mākslu, bet ieguva jaunus kontaktus.

Tika arī atzīmēts, ka no 1. maija Eiropas Savienība kļuvusi lielāka – 15 valstīm pievienojušās 10. Nākošais festivāls šeit gaidāms 2007. gadā.

Intervijas

«Piedalās tikai profesionāļi ...»

Kā šis festivāls tapis, par to lūdzu pastāstīt Gunillu Vigstromlundkvistu – Zviedrijas Izglītojošā nedzirdīgo raidījuma producenti. Viņa ir viena no pieciem cilvēkiem, kas organizēja šo festivālu. Informācija par festivālu tikusi izsūtīta 100 valstīm, kurās ir nedzirdīgo organizācija.

* *Ko nozīmē festivāla nosaukums – «Nedzirdīgo māksla tagad»?*

– To var tulkot dažādi. Pirmkārt, jau to, ka izrādes tapa uz vietas. Otrkārt, nedzirdīgajiem vienmēr ir jācīnās un jāpanāk, lai tiktu pieņemta arī viņu māksla. Kāpēc to atlikt uz vēlāku laiku? Nē, labāk tagad.

* *Pēc kādiem kritērijiem jūs atlasījāt darbus šim festivālam?*

– Tiem, kurus interesēja mūsu festivāls, līdz pagājušā gada 28. oktobrim vajadzēja atsūtīt savus darbus video vai fotogrāfijās. Pieteikušies bija ļoti daudzi. Skatījāmies, kāda ir pretendenta izglītība, vai piedāvātais darbs ir interesants un kvalitatīvs, vai ir izaugsmes iespējas un radošais potenciāls. Atbalstām jaunos censoņus. Amatierus nepņemam, piedalās tikai profesionāļi. Izņēmums ir dzejas mākslas pārstāvji. To nevar iemācīties. Skatāmies video materiālus un ņemam tos, kuri ir izteiksmīgi.

* *Ar kādiem izdevumiem jāreķinās festivāla dalībniekiem?*

– Dalības maksa ir 200 eiro. Par to nodrošinām viņus ar naktsmītni un divreizēju ēdināšanu dienā. Vēl tiek izmaksāts honorārs par uzstāšanos. Tikai māksliniekiem gan nemaksājām, bet devām iespēju viņiem pārdot savas gleznas.

* *Daudziem skatītājiem šķita, ka biļetes ir dārgas. Ko par to domājat?*

– Iepriekšējā festivālā biļete maksāja 80 zviedru kronas, tagad piedāvājam atlaidi – ņemot biļetes uz visām 6 izrādēm, jāmaksā kā par 5. Ar šo naudu jāapmaksā telpu īre.

* * *

P.S. Saruna notika festivāla trešajā dienā. Gribējās zināt vēl ko vairāk, bet Gunillai bija daudz darāmā – vēl bija jāsaģādā mākslinieku pieprasītie materiāli izrādes radīšanai. Jā, šis eksperiments, kad mākslu rada dažāda veida mākslinieki, prasa vairāk darba, promejot atzina Gunilla.

P.S.S. Nākošajā numurā iepazīstināšu jūs vēl ar vairākiem citiem interesantiem šī festivāla dalībniekiem.

Sporta ziņas

Basketbola seminārs Kijevā

Edgars Vorslovs

Starptautiskā nedzirdīgo basketbola federācija (DIBF) no 27. līdz 30. maijam Ukrainas pilsētā organizēja basketbola semināru Austrumeiropas valstu nedzirdīgajiem. Uz semināru bija uzaicināti 10 valstu pārstāvji, bet dažādu iemeslu dēļ piedalījās pārstāvji tikai no trim valstīm – Ukrainas, Krievijas un Latvijas.

Latviju šajā seminārā pārstāvēja šo rindu autors un RSK «Nedzirdīgo sports» priekšsēdētājs Andris Bergmanis. Semināru organizēja ar FIBA – Starptautiskās basketbola federācijas atbalstu. Dalībniekiem tika atmaksāti 75% no ceļa izdevumiem un pilnībā segti uzturēšanās izdevumi Kijevā. Seminārs norisinājās Ukrainas Nedzirdīgo biedrības mācību un atpūtas centrā «Puscha Voditsa» netālu no Kijevas.

Semināra norise

Seminārs notika DIBF ģenerālsēdētāja Kjell Gunna (Zviedrija) vadībā. Dalībnieki tika iepazīstināti ar DIBF struktūru, guva zināšanas par kolektīva vadīšanu, spēlētāju, treneru un tiesnešu psiholoģiju. Notika praktiskās nodarbības nelielu traumu neitralizēšanā. Jāsaka, tās dalībnieku vidū guva atsaucību. Nodarbībās sporta zālē dalībnieki iepazīnās ar treniņu vadības pamatprincipiem – noderīgu informāciju treneriem. Trijās semināra dienās guvām plašu informāciju par dažādiem ar basketbolu saistītiem aspektiem.

Tuvākie DIBF plāni, kas varētu interesēt mūs:

2004. gada rudenī plānots pirmais seminārs nedzirdīgajiem basketbola tiesnešiem, kuri ieguvuši nacionālos tiesneša sertifikātus. Pasaulē tādi ir apmēram 20 nedzirdīgajiem.

2005. gada rudenī plānots sākt 1. Eiropas čempionātu klubiem. Tajā varēs piedalīties nedzirdīgo sporta klubi, kas būs savu valstu čempioni. Čempionāts turpināsies 2006. gada pirmajā pusē.

2007. gadā notiks 2. Pasaulē čempionāts basketbolā. Uz tā rīkošanu pieteikušās Venecuēla, Ķīna, Ukraina un ASV. Čempionāta norises vietu izraudzīsies DIBF valde.

Nedzirdīgie Ukrainā

Semināra norise bija saspringta, tomēr izdevās vienu vakaru «izrauties» un iepazīties ar Ukrainas Nedzirdīgo biedrības kultūras namu. Nams plašs, gluži kā mūsu «Rītausma». Tajā strādā 40 algoti darbinieki. Spilgtāk atmiņā palicis muzejā redzētais – tiešām labs muzejs, kurā apkopota visa Ukrainas nedzirdīgo vēsture un kurā mūs gaidīja pārsteigums – ieraudzījām 1920. gadā dibinātās Latvijas organizācijas IMMANUEL nozīmīti. Atmiņā vēl palikuši sienu gleznojumi par nedzirdīgo tēmu. No sarunām iegūtā informācija – Ukrainā joprojām darbojas 43 nedzirdīgo MRU, kam gan klājas grūti. Grūta dzīve ir arī nedzirdīgajiem, pārtikas cenas tur ir gandrīz tādas pašas kā Latvijā. Invaliditātes pensija apmēram 15 Ls, par labu algu tiek uzskatīta 100 Ls. Par visu esot jāmaksā, pagaidām bezmaksas esot pilsētu sabiedriskais transports un augstākās izglītības iegūšana. Liekas, ka pašreizējā situācija Ukrainā atgādina situāciju pirms 10 gadiem Latvijā.

Dubultsacensības Valmierā

deafpepe

Orientēšanās

Maijā Valmieras pievārtē sporta kompleksā «Baiļi» norisinājās starptautiskās sacensības orientēšanās sportā un velokrosā nedzirdīgajiem un vārdzirdīgajiem dažādās vecuma grupās.

Uz šīm sacensībām tā arī neatbrauca ārzemju sportisti, toties piedalījās kupls sportistu pulks no visas Latvijas. Sacensības nedzirdīgajiem notika paralēli Latvijas skolu orientēšanās sacensībām: tā pati trase, tie paši kontrolpunkti, tikai citas distances.

Pirmā diena iesākās ar drēgnu laiku – smidzināja lietutiņš un pūta nejauks vējš. Spītējot sliktajam laikam, uz starta izgāja orientieristi individuālajās distancēs.

Vispirms mežā nozuda nedzirdīgie un vārdzirdīgie orientieristi starta grupā līdz 21 gadam. Pēc pusstundas startēja pārējie dzirdīgie orientieristi grupās no 12 – 18 gadiem, starp viņiem iespraucās arī mūsu Rīgas un Valmieras skolu orientieristi.

Šajā mežā vajadzēja brīst pa purviem, skriet gar Gaujmalu, lēkt pāri nocirstiem zariem, skriet cauri slapjiem krūmiem. Slapjais mežs momentā izmērcēja apģērbus un padarīja skrējieni grūtāku. Tomēr finiša līniju sasniedza visi no starta grupas SV21.

No vīriešiem pirmais finišēja Andis Krams, viņam «astē» ieķērās Raitis Ozols un Pēteris Kursītis, bet dāmām pārliecinoši pirmā bija Agita Intsone, aiz viņas – Alda Kursīte un Ingrida Sivko.

Jaunākajās starta grupās orientieristi izstājās vai tika diskvalificēti, jo šīs distances viņiem bija par grūtu. Gan jau jaunie sportisti norūdīsies un pēc kāda laika būs pat labāki par veterāniem.

Velokross

Pēcpusdienā turpat «Baiļi» piekalnē notika velokrosa sacensības.

Sākumā startēja bērni vecumā līdz 12 gadiem. Pa meža likumaino un pauguraino taciņu meitenēm ātrākā «pedāļu minēja» bija Māra Kursīte, no zēniem Emīls Krams (abi no Valmieras skolas).

Pa mazliet garāku un augstāku pauguraini, apkārt purvam devās jauniešiem līdz 20 gadiem.

Žiperīgākie bija Ieva Ričika un Imants Šnepsts (abi no Rīgas skolas).

Un visbeidzot startēja veterāni (35 gadi un vairāk). Sievietēm ātrākā bija Ingūna Krama, bet vīriešiem (21 gads un vairāk) pārliecinoši veiklākais bija Aigars Barzdēvičs.

Labākie velokrosā zēniem V — 12 (0,7 km x 4 apli) — 1. Emīls Krams, 2. Māris Jaunzems, 3. Elvis Kristapsons; meitenēm S — 12 (0,7 km x 4 apli) — 1. Māra Kursīte, 2. Elīna Jefremova, 3. Karīna Krama; jauniešiem S — 20 (1 km x 3 apli) — 1. Ieva Ričika, 2. Anita Ķīvīte, 3. Krista Freimane; jauniešiem V — 16 (1 km x 6 apli) — 1. Andrejs Lominskis; V — 20 (1 km x 6 apli) — 1. Imants Šnepsts, 2. Aivis Grāvītis, 3. Kaspars Unte; sievie-tēm S — 35 (1 km x 6 apli) — 1. Ingūna Krama, 2. Alda Kursīte, 3. Agita Intsone; vīriešiem V — 21 (1 km x 6 apli) — 1. Aigars Barzdēvičs, 2. Andis Krams, 3. Mareks Vanags.

Sacensību otrā diena iesākās ar saulainu rītu un orientieristi izgāja uz startu pāru stafetē moži un jautri. Vienlaikus uz starta kopā ar dzirdīgajiem izgāja nedzirdīgie orientieristi, tikai mēs izveidojām neparastu stafetes maiņu – sieviete + vīrietis.

Pēc 1. dienas rezultātiem stiprākā dāma startēja ar vājāko kungu, bet stiprākais kungs ar vājāko dāmiņu. Atkal pirmais finiša līniju šķērsoja Andis Krams, un līdz ar to viņš kļuva par divkārtējo 2004. gada čempionu orientēšanās sportā. Viņa pāriniece Anfisa Kraze finišēja otrā no sievietēm, un šis pāris stafetē ieguva 1. vietu. Kaut gan dāmām pati pirmā bija Agita Intsone, bet viņas partneris Aldis Strožs augstu rezultātu neuzrādīja un pāris palika 3. vietā, bet 2. vietā ierindojās Ingūna Krama — Raitis Ozols.

Reizē ar «profiem» skrēja arī jaunieši un turējās līdz galam ar godu.

BOCCIA iekaro valmieriešu sirdis

N.Jefremova, SK «Tālavas NS» vadītāja

Katru gadu maijā «Tālavas NS» organizē sporta spēles par godu SK dibināšanai.

Jau rakstījām Kopsolī, ka Valmieras nedzirdīgajiem iepaticies jaunais sporta veids BOCCIA, ko mums 2003. gada decembrī Invalīdu dienas pasākumos iemācīja jauniešu invalīdu sporta klubs «Stars S». Šogad 22. maijā vedām BOCCIA spēli uz Cēsīm, lai popularizētu to tālāk citiem nedzirdīgajiem. Cēsu pilsētas dome šogad atbalsta nedzirdīgo sporta aktivitātes, un tāpēc šis pasākums izdevās ļoti labs. Izveidojās 7 komandas, 3 Cēsu, 2 Valmieras un 2 jauktās. Nebijām gaidījuši, tik lielu atsaucību, azartu un cīņas sparū – komandas cīnījās turnīrā 5 stundas!

No cēsnieku komandām labākā bija «Mazuļi», bet kopvērtējumā tā tika 4. vietā. Šī komanda izsauca vislielākās ovācijās, tajā bija tikai 1 pieaugušais, pārējie mazi bērni, jaunākajam tikai 4 gadi. Turnīra laikā gāja kā gāja, bet svarīgākajā spēlē ar «Gariem» uzvarēja! «Garie» bija jauktā Cēsu — Valmieras komanda ar slaidiem, spēcīgiem jauniem puisiem – zaudēt maziem bērniem – tas bija kaut kas nedzirdēts. Tā «Mazuļi» ieguva 4. vietu, bet «Garie» palika pēdējie.

Kopvērtējumā: 1. vietā «Tālavas speci» (Valmiera), 2.v. «Rūdis» (Valmiera), 3.v. «Večas» (Valmiera).

Tas nebija vienīgais pārsteigums. Izbrīnu un atzinību izraisīja 68 g.v. cēsiniene Leonija Kalniņa, kas šo spēli redzēja pirmo reizi, bet izcēlās ar visprecīzākajiem metieniem un apbrīnojami aprēķinātu spēles taktiku. Par to viņa saņēma SK «Tālavas NS» speciālbaltu. Viņas pārstāvētā Cēsu komanda «Tīģeri» ieguva 5. vietu. Cēsnieku «Nori» pēc punktu skaita bija vienādi ar 3. vietas ieguvējiem, bet viņiem nebija izspēlēta viena spēle, tāpēc kopvērtējumā rezultāts deva tikai 6. vietu.

Uz sacensību sākumu bija ieradusies arī Cēsu pilsētas domes sociālās palīdzības nodaļas vadītāja, kas, neskatoties uz aizņemtību, tomēr ar interesi noskatījās vairākas spēles. «Tālavas NS» pateicas Cēsu Domei par atbalstu Cēsīs dzīvojošo nedzirdīgo sportiskām aktivitātēm. Ceram uz sadarbību arī turpmāk.

Māra Plaude — Latvijas čempione

deafpepe

Pārsteidzošs jaunums! Māra Plaude kļuvusi par Latvijas orientēšanās sporta čempioni starp dzirdīgajiem.

Tas notika 5. jūnijā. Māra bija ieradusies uz LNS pašdarbnieku festivālu Kuldīgā kā skatītāja. Tieši tur viņa uzzināja, ka vienlaicīgi Kuldīgā notiek Latvijas orientēšanās sporta čempionāts (dzirdīgajiem). Viņa pieņēma lēmumu uzreiz uz vietas un pieteicās startēt sprintā, sava vecuma grupā S55 vienlīdzīgā konkurencē ar Latvijas spēcīgākajiem orientieristiem. Un ieguva pirmo vietu!

Tas ir pārsteidzoši — līdz šim viņa ieguvusi goda titulus vietējā mērogā starp nedzirdīgajiem un tikai nedomājot starp dzirdīgajiem mazākās sacensībās. Bet nu tik skaista uzvara šajā Latvijas čempionātā. Novēlēsim viņai tikpat teicami startēt arī Eiropas orientēšanās sporta čempionātā nedzirdīgajiem, kas notiks tepat Latvijā, Cēsīs augusta beigās. Bet mēs fanosim par viņu, vai ne?

Īpašs sveiciens Zelta pāris

Dzintra Herbste

Pirms piecdesmit gadiem siltā jūnija dienā savienojās divas sirdis. Divatā kļuva vieglāk saimniekot lauku sētā. Jānis strādāja kolhozā, vēlāk sovhoza tīrumos, saņēma daudz uzslavu par apzinīgo darbu. Milda kādu laiku strādāja par telkopēju. Darbs, rūpes par bērniem un māju turēja kopā šos abus cilvēkus.

Jānis mīlēja zemi, Mildai patika rokdarbi. Abu mīlestība uz bērniem neļāva nolaist rokas, kad melna nelaime ienāca viņu mājās. Tikai mati kļuva balti, un skarbas rievās ievilkās sejā. Ir izauguši divi dēli un meita, katrs ar savu laimi un bēdu. Katram līdzī dzīvots un pārdzīvots. Tagad, kad kopā aizritējis pusgadsimts, Jānis un Milda ļoti rūpējas viens par otru. Atliek vien gaidīt ciemos bērnus, mazbērnus un nu jau arī mazmazbērnus.

Mēs, smiltenieši, vērojot savu zelta pāri — Jāni un Mildu Circeņus, pievienojamies dzejnieka vārdiem: Saprašanās un mīla,

Otru cienot un uzticoties,

Saprotot, pieņemot, mīlot,

Tie ir tie stūrakmeņi,

Kuri jūs nepievīla,

Tie — stipras nākotnes ķīla.

Turieties, sargājiet viens otru, gaidot atkal jaunus un jaukus pavasarus ar zemes smaržu un ziedu krāsām.

Tradīcijas Kā svinēt Jāņus

«KS» preses dienests

Vai klīdisim lielā ļaužu masā pa parkiem vai pilskalniem un lielu muižu pagalmiem ar alus pudeli rokā un barā lēkāsīm ap milzu ugunskuru? Vai mēģināsīm gada īsāko nakti aizvadīt un rīta sauli sagaidīt draugu sabiedrībā, pēc iespējas tuvinoties dabai, ieskatoties tajā, izbaudot to?

Tas atkarīgs no katra paša izvēles: vai grilēt uz restēm šašliku vai vērot īstas malkas ugunskurā dejojām liesmas un ēst sieru. Vai saposties svētku kleitā no «Antilas» vai uzvilkt kaut ko tautisku, dabisku, rotāties auskaros un gredzenos vai likt galvā ziedu vainadziņu.

Vai baudīt medaļu vai piedzerties alu līdz nemaņai un aiztikt līdz kādam krūmam, kur izgulēt reibumu, lai nākamajā dienā lāpītu paģiras. Labi, ja izgulēt, bet — nedod Dievs — vēl sadomāt aizbraukt kaut kur savā automašīnā. Katra paša izvēle...

Jāņudienas tradīcijas nāk līdzī no gadsimtiem. Tās neviens — ne vācu, ne zviedru, ne krievu laiki nav spējuši iznīdēt. Tāpat kā mūsu tautasdziesmas. To vidū arī tās, kurām beigās piedziedājums — «līgo». Iztīrīt māju, sapost dārzu, pagalmu, kūti — visus kaktu kaktus izrotāt ar meijām, jāņuzālēm. Sarūpēt cienastam sieru, pīrāgus, plātsmaizes. Laikus apdarīt visus darbus. Sapost arī sevi — miesā un dvēselē. Krēslai metoties, sakurt ugunskuru un noturēt to gaišu līdz rītausmai. Sadzirdēt sevi skanam jāņudziesmas! Sagaidīt saullēktu un rasā nomazgāties.

Ticējumi

` Uguns gaisma nes svētību cilvēkiem, mājai, laukiem, dārzam. Dedziet to, lai tā apspīd to, kas jums dārgs.

` Jāņu ugunskuri jādedz kalniņā, tad pelnos Dieviņš naudu bērns.

` Jāņu vakarā pa sētu jāvelk pīlādžzari (aiz galotnēm), tad sētā zagļi nenāks.

` Jāņu naktī kailam jāapskrien sava sēta, lauki, dārzs — viss labāk augs.

` Ja pirms Jāņiem nosit odu, tā vietā uzradīsies desmit. Ja pēc Jāņiem nosit odu, vēl desmit uzreiz nomirs.

` Jaunām meitām Jāņu rītā jāiet gulēt ar neaizmirstulīšu vainadziņu galvā, tad sapnī redzēs savu nākamo vīru.

` Kas gulēja Jāņu naktī, tam visu gadu miegs nāks.

` Tie, kas dzimuši Līgodienā (23.VI), spēs pareģot un izskaidrot dažādus notikumus.

` Tie, kas dzimuši Jāņu dienā (24. VI), būs laimīgi cilvēki, jo spēs atraisīt visus samezģlojumus savā dzīvē.

` Lai skaistums saglabājas un miesa vingra visu gadu, Jāņudienas rītā jāmazgājas rasā...